

X

2037

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

SOCIAL STUDIES

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Morning Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 70

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ **06/B** ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 26 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (v) ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਓ ।
- (vi) ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੈਂਸਿਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ।
- (vii) ਨੋਟਰਹੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ੇ ਭਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕੇਂਦਰ, ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ ।
- (viii) 1-1 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, 3-3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 6-6 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।
- (ix) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿਓ ।

ਭਾਗ-ੳ (ਭੂਗੋਲ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭੂਗੋਲਕ ਖੇਤਰਫਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ ? 1
2. ਕਾਲ ਵੈਸ਼ਾਖੀ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? 1
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ । 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

4. ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? 3
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਲਾਭ ਲਿਖੋ । 3

06/B-X

[Turn over

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

6. ਦੇਸ ਦੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ? 6
- ਜਾਂ
- ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਬਾਦੀ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ? 6
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਦਰਸਾਓ :
- (i) ਲੇਟਰਾਈਟ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ
- (ii) ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ
- (iii) ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ
- (iv) ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ
- (v) ਉੱਤਰਾਖੰਡ । 5

ਭਾਗ-ਅ (ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

8. ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1
9. ਭਾਰਤ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । 1
10. ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭ ਲਿਖੋ । 1
11. ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1
12. ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਰਯਾਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
13. 12 ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕੀ ਹੈ ? 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

14. ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ-ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 3
15. ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 3
16. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

ਭਾਗ-ਬ (ਇਤਿਹਾਸ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

17. 'ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1
18. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
19. ਚਾਬੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮੋਰਚਾ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ ? 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

20. 'ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸੰਕਲਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

21. ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? 3

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

22. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ? 6

ਜਾਂ

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 6

23. ਪੰਜਾਬ (1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋ :

(i) ਕਰਤਾਰਪੁਰ

(ii) ਸਮਾਣਾ

(iii) ਕਸ਼ਮੀਰ

(iv) ਸਭਰਾਉਂ

(v) ਗੁਜਰਾਤ ।

5

ਭਾਗ-ਸ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

24. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ? 1

25. ਲੋਕਮੱਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

26. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ? 1

27. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿੱਥੋਂ ਸਥਿਤ ਹੈ ? 1

28. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ? 1

29. ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ? 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

30. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 3

31. ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਿਖੋ । 3

32. ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

(Hindi Version)

ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 06/B अवश्य लिखें।

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 26 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गए पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।

(iv) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

(v) आवश्यकता अनुसार चित्र तथा मानचित्र बनाएं।

06/B-X

[Turn over

(vi) मानचित्र बनाने के लिए स्टेंसिल के प्रयोग की आज्ञा है।

(vii) नेत्रहीन विद्यार्थी भूगोल और इतिहास के उप-विषयों में मानचित्र भरने के स्थान पर पूछे गये केन्द्र, स्थान या वस्तुओं के नाम और स्थिति स्पष्ट रूप में लिखेंगे।

(viii) 1-1 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर एक लाइन या एक शब्द में, 3-3 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50-60 शब्दों में और 6-6 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 125-130 शब्दों में दें।

(ix) भारत तथा पंजाब का नक्शा अपनी उत्तर-पुस्तिका के साथ नत्थी कर दें।

भाग-क (भूगोल)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

1. भारत का कुल भौगोलिक क्षेत्रफल कितना है ? 1
2. "काल वैसाखी" किसे कहते हैं ? 1
3. पंजाब में अन्तर्राष्ट्रीय हवाई-अड्डे का नाम बताएं। 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

4. मिट्टी की उपजाऊ शक्ति बढ़ाने के लिए क्या उपाय करने चाहिए ? 3
5. भारत में डेअरी उद्योग के लाभ लिखें। 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें :

6. देश के औद्योगिकीकरण में ऊर्जा के महत्त्व को समझायें। 6

अथवा

बड़े शहरों में तेजी से आबादी बढ़ने के कारण कौन-कौन-सी समस्याएँ उत्पन्न हो गयीं हैं ? 6

7. भारत के मानचित्र में दिखाएं :

- (i) लैटराइट मिट्टी का एक क्षेत्र
- (ii) दार्जीलिंग
- (iii) हिमालय पर्वत
- (iv) कोयला उत्पादन क्षेत्र
- (v) उत्तराखण्ड।

5

भाग-ख (अर्थशास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

8. गरीबी रेखा से क्या भाव है ? 1
9. भारत में बिजली शक्ति के साधनों के नाम लिखें। 1
10. हरित क्रान्ति का एक लाभ लिखें। 1
11. लघु उद्योगों से आपका क्या भाव है ? 1
12. भारत के मुख्य दो निर्यात कौन-से हैं ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
13. 12वीं पंच वर्षीय योजना की अवधि क्या है ? 1

06/B-X

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

14. सरकारी बजट-घाटे की पूर्ति के लिए कौन से तरीकों को अपनाया जाता है ? 3
15. योजनाओं की सफलताओं का वर्णन कीजिये। 3
16. भारत में औद्योगिक विकास को प्रोत्साहित करने के लिए सरकार के योगदान के बारे में संक्षिप्त नोट लिखें। 3

भाग-ग (इतिहास)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

17. 'पंजाब' शब्द से क्या भाव है ? 1
18. गुरु गोविंद राय जी का जन्म कब और कहाँ हुआ ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
19. चाबियों वाला मोर्चा क्यों लगाया गया ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

20. "आदि ग्रन्थ साहिब" के संकलन पर एक संक्षिप्त नोट लिखें। 3
21. महाराजा दलीप सिंह के बारे में आप क्या जानते हैं ? 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें :

22. गुरु अंगद देव जी ने सिक्ख धर्म के विकास के लिए क्या योगदान दिया ? 6

अथवा

बन्दा बहादुर की प्रारम्भिक विजयों का वर्णन करें। 6

23. पंजाब (1947 से पहले) के मानचित्र में भरें :

- (i) करतारपुर
- (ii) रामाणा
- (iii) कश्मीर
- (iv) सभराओं
- (v) गुजरात।

5

भाग-घ (नागरिक शास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

24. भारतीय संविधान की प्रस्तावना क्या प्रकट करती है ? 1
25. लोकमत से आपका क्या भाव है ? 1
26. लोकसभा का सदस्य बनने के लिए कम से कम कितनी आयु होनी चाहिए ? 1
27. पंजाब का उच्च न्यायालय कहाँ पर स्थित है ? 1
28. संयुक्त राष्ट्र की सुरक्षा परिषद में कितने अस्थायी सदस्य हैं ? 1
29. मुख्यमन्त्री की नियुक्ति किसके द्वारा की जाती है ? 1

06/B-X

[Turn over

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

30. मुख्यमन्त्री की तीन शक्तियों का वर्णन करें।
31. भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस की तीन नीतियों एवं प्रोग्राम का वर्णन करो।
32. भारत की परमाणु नीति पर संक्षिप्त नोट लिखें।

(English Version)

- Note :** (i) You must write the subject-code / paper-code **06/B** in the box provided on the title page of your answer-book.
- (ii) Make sure that the answer-book contains 26 pages (including title page) and are properly serialied as soon as you receive it.
- (iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.
- (iv) **All questions are compulsory.**
- (v) Draw diagrams and maps, where necessary.
- (vi) Use of stencil is allowed for drawing maps.
- (vii) Blind students will clearly write about situation of the centre, place or name of the objects asked instead of filling the maps in Geography and History.
- (viii) The answer of each question of 1-1 marks should be in one line or one word, of 3-3 marks in about 50-60 words and of 6-6 marks shall be in about 125-130 words.
- (ix) Attach maps of India and Punjab with your answer-book.

Part-A (Geography)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

1. What is total geographical Area of India ? 1
2. What are 'Kal Baishakhi'? 1
3. Mention the name of an international Airport in Punjab. 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

4. What should be done to increase the fertility of soil ? 3
5. Write down the benefits of Dairy Industry in India. 3

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

6. Explain the role of energy in the industrialization of the country. 6

OR

What problems are arising due to rapid increase in urban population in metro cities ? 6

06/B-X

7. Show on the map of India :

- (i) One area of Laterite Soil
- (ii) Darjeeling
- (iii) Himalaya Mountain
- (iv) Coal producing area
- (v) Uttarakhand.

5

Part-B (Economics)

Marks = 15

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 8. What is meant by Poverty line ? 1
- 9. Write the name of the sources of electric power in India. 1
- 10. Name one advantage of Green revolution. 1
- 11. What do you mean by small scale industries ? 1
- 12. Mention two major exports of India. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
- 13. What is the duration of 12th five year plan ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 14. What are the techniques adopted by the Govt. to finance its budgetary deficits ? 3
- 15. Describe the achievements of plannings. 3
- 16. Write a short note on the role of government to encourage the development of industrialization in India. 3

Part-C (History)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 17. What is the meaning of the term 'Punjab' ? 1
- 18. When and where Guru Gobind Rai ji was born ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
- 19. Why was 'the Key Morcha' organised ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 20. Write a brief note on the compilation of the Adi Granth Sahib. 3
- 21. What do you know about Maharaja Dalip Singh ? 3

06/B-X

[Turn over

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

22. What was the contribution of Guru Angad Dev ji to the development of Sikh religion ? 6

or

Describe the early victories of Banda Singh Bahadur. 6

23. Fill in the map of Punjab (Before 1947 A.D.) :

(i) Kartarpur

(ii) Samana

(iii) Kashmir

(iv) Sabhraon

(v) Gujarat

5

Part-D (Civics)

Marks = 15

Note : Answer the following questions in one word or one line :

24. What is depicted in the Preamble of the Indian Constitution ? 1

25. What do you mean by Public Opinion ? 1

26. What is the minimum age required to become a member of the Lok-Sabha ? 1

27. Where is the Punjab High Court located ? 1

28. Enumerate the number of non-permanent members of the Security Council of UNO. 1

29. Who can appoint Chief Minister ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

30. Explain three powers of the Chief Minister. 3

31. Mention three policies and programmes of the Indian National Congress. 3

32. Write a brief note on the Nuclear Policy of India. 3

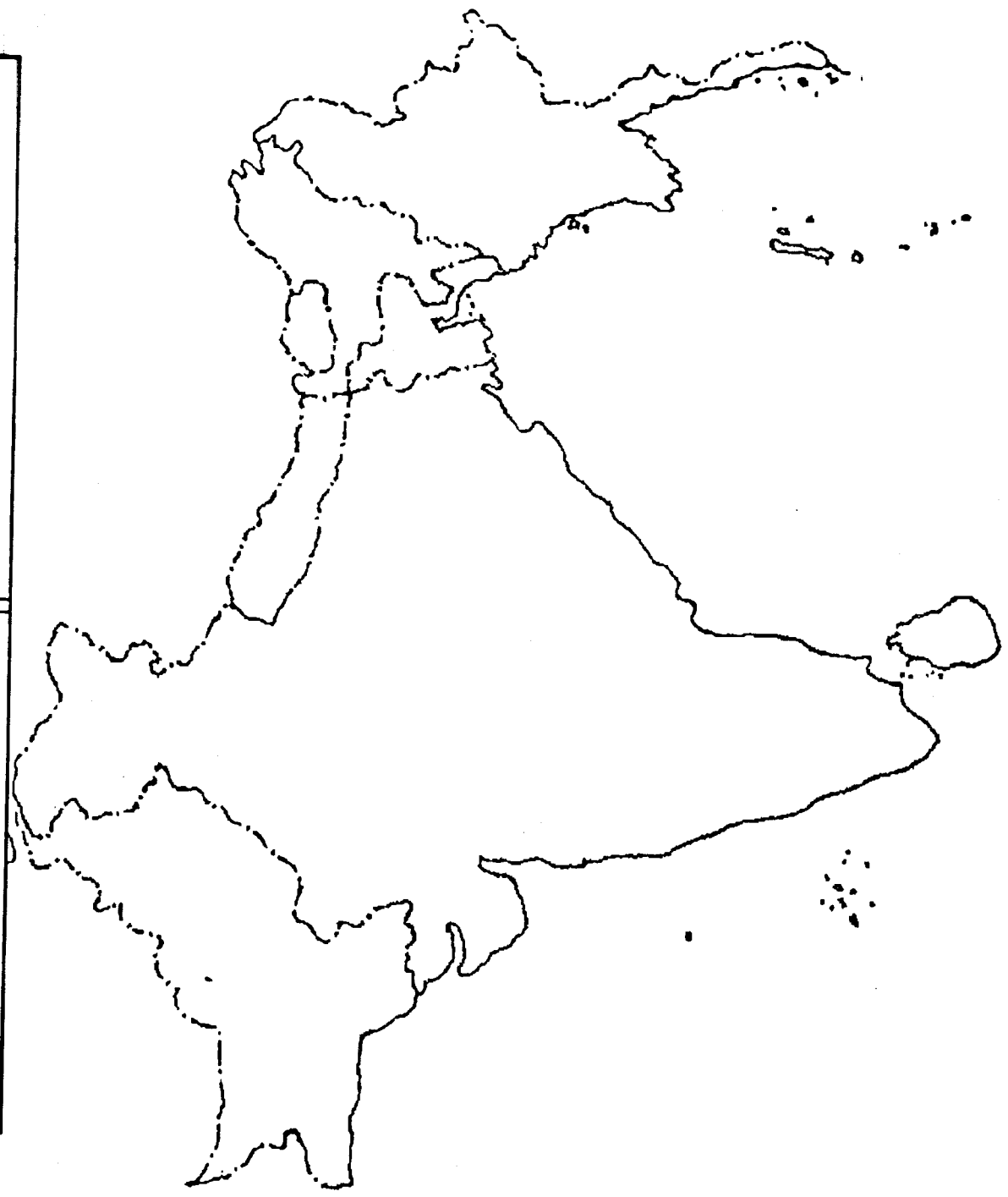
006/13
Centre No

INDIA

भारत

INDIA

2017

X-2037

Code No. 06/B

PUNJAB

ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ